

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)

*ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ» (УКРАЇНА)*

УНІВЕРСИТЕТ КОБЛЕНЦЬ-ЛАНДАУ (ФРН)

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ, РЕГІОНАМИ І КРАЇНАМИ В УМОВАХ РИЗИКІВ

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

**27 – 28 листопада 2014 р.,
м. Чернігів**

Дніпропетровськ
НГУ
2014

УДК [338.84 +658] (063)

ББК [65.050 +65.29] я43

Е 45

Редакційна колегія:

В.П. Ільчук, д-р екон. наук, проф.;

Г.В. Кравчук, д-р екон. наук, проф.;

М.С. Пашкевич, д-р екон. наук, доц.;

М.В. Дубина, канд. екон. наук, доц.;

О.Б. Нікітіна, канд. екон. наук, доц.;

Ю.С. Папіж, канд. екон. наук, доц.;

О.В. Усатенко, канд. екон. наук, доц.;

О.В. Шишкіна, канд. екон. наук, доц.

Економіка та управління підприємствами, регіонами і країнами в умовах ризиків : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 27 – 28 листоп. 2014 р., м. Чернігів / ред. кол. : В.П. Ільчук [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2014. – 181 с.

ISBN 978-966-350-514-5

Викладено тези доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції «Економіка та управління підприємствами, регіонами та країнами в умовах ризиків», яка відбулася 27 – 28 листопада 2014 р. у Чернігові.

УДК [338.84 +658] (063)

ББК [65.050 +65.29] я43

ISBN 978-966-350-514-5

© ДВНЗ «Національний гірничий
університет», 2014

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

НАДРАГА В.І. РИЗИКИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕМОГРАФІЧНИХ СТРУКТУР В УКРАЇНІ.....	8
--	----------

СЕКЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ»

БОЙКО Н.О. РОЛЬ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА В УПРАВЛІННІ ЙОГО СПОЖИВЧИМ КАПІТАЛОМ.....	12
БОНДАРЕВСЬКА К.В., ПЛЯСУН А.В. МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК ЧИННИК ЗРОСТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАЦІ.....	15
ЛОЗОВСЬКА Н.М, БОНДАР Є.І., КАЧУР О.І. КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ.....	18
МОРГУЛЕЦЬ О.Б. МОДЕЛЬ СЕРВІС–МЕНЕДЖМЕНТУ.....	21
РЯБКОВА О.В. БАЗОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ МОНІТОРИНГУ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	24
СТЕПАНОВА А.А., СУРІКОВ В.С. ФРАКТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ КОМПАНІЙ.....	26

СЕКЦІЯ «ЛОГІСТИКА»

КИШКО Є.Г. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНТЕРМОДАЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ЛОГІСТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	30
МАМАЛИГА О.В. МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПЛАНУВАННЯ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ.....	33

СЕКЦІЯ «РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

ПАШКЕВИЧ М.С., ЛИСУНЕЦЬ К.П. ЗАПОБІГАННЯ РОЗВИТКУ ПРОСТОРОВИХ ДЕПРЕСІЙ НА ОСНОВІ МЕХАНІЗМІВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	35
ПАШКЕВИЧ М.С., ЧУРІКАНОВА О.Ю. ТЕНДЕНЦІЇ ЗАСТОСУВАННЯ КОГНІТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЕКОНОМІЦІ ДЛЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ...	37

ПАПІЖ Ю.С. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ КЛАСТЕРНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНО-ВИРОБНИЧИХ ФОРМ ОПТИМІЗАЦІЇ ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНІВ.....	39
ГОНАК І.М. ХАРАКТЕРИСТИКА ВАЛОРИЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ РЕГІОНУ ДО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ.....	42
ДОМБРОВСЬКА С.С. АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА ЦІЛЕЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА РИНКУ ПЛОДООВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ.	44
ЖИЛЕНКО-ПАЛАМАРЧУК І.О. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ РИЗИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	47
КОВАЛЕНКО Ю.О. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ.....	50
НОХРІНА Л.А., ЦИБА Д.В. ДЕТЕРМІНАНТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЬКОГО ТУРИЗМУ.....	53
ПАВЛЮК Т.Д. РІВНОВАГА В МОДЕЛІ ПРОСТОРОВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ СУБ'ЄКТІВ РЕГІОНУ.....	56

СЕКЦІЯ «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

НАГАЧЕВСЬКА Т.В., РУБА М.О. СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ АВТОЗАПЧАСТИН В УМОВАХ НЕСПРИЯТЛИВОГО ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ.....	61
НІКІФОРОВА В.А. КЛЮЧОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЧИННИКИ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ МЕТАЛУРГІЇ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	64
ЧУГАЕВ О.А. МЕЖДУНАРОДНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ ИМИДЖА РОССИИ В СТРАНАХ МИРА.....	67

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ»

ФРАЄР О.В. ЕКОНОМІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ СІВОЗМІН В УМОВАХ НЕКОНТРОЛЬОВАНИХ ПРОЦЕСІВ КОНЦЕНТРАЦІЇ С.-Г. ЗЕМЕЛЬ.....	71
---	----

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ В УМОВАХ РИЗИКІВ»

СТЕПАНОВА Л.Б. ДОСЛІДЖЕННЯ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	75
--	----

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

БОЙКО В.В., КАМІНСЬКА А.Т. РОЗШИРЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ УДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПАТ «ФЕД»)	79
ДЖУР О.Е. УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПРОИЗВОДСТВЕННОЙ СИСТЕМЫ НА ОСНОВЕ ТЕОРИИ ОГРАНИЧЕНИЙ	83
КОНОНЕНКО Я.В. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ-СУБ'ЄКТІВ ЗЕД ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	86
НЕСТЕРЕНКО О.С. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ТА АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ	89
ПІСТУНОВ І.М. ФОРМАЛЬНІ ОЗНАКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	93
САПРИКІНА О.М. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	95
ТУРИЛО А.А. ЕКОНОМІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМСТВА І СУСПІЛЬНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ РИЗИКІВ	98
УС С.І. ОСНОВНІ ФАКТОРИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЙОГО ЕФЕКТИВНІСТЬ	100
ЧАЙКА І.В., ПРОЦЕПОВА А.С. СТРАТЕГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ТИПИ	103
ШВЕСТКО В.О. ОСНОВНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРОДАЖЕМ ТОВАРІВ У ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	106

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»

МИЛЮТИН В.Н., РОЗДОБУДЬКО Э.В. ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КОНЦЕПЦИИ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО РИСКА ПРИ СВАРКЕ	109
НАЛИВАЙКО Н.Я. ОЦІНКА МОЖЛИВИХ ЕФЕКТІВ ВІД ВИКОРИСТАННЯ ЛІЗИНГУ НА ДЕРЕВООБРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ	113

СЕКЦІЯ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АУДИТ»

НІКІТІНА О.Б., ГРАЖДАН Ю.В., ЛІСКОВА Л.Л. ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ	116
ДОЛЮК А.В. КОЛЕКТИВНИЙ ДОГОВІР ЯК ЛОКАЛЬНИЙ НОРМАТИВНИЙ АКТ ПІДПРИЄМСТВА З ПИТАНЬ ОПЛАТИ ПРАЦІ	118

ОВСЮК Н.В. ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ ТА ОСНОВНІ ЧИННИКИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ.....	122
СКОРОБАГАЧ А.Є. КОНЦЕПЦІЯ МЕТОДИКИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ.....	125
ТОКАР А.Я. НАЗУСТРІЧ МІЖНАРОДНИМ СТАНДАРТАМ МОВОЮ БІЗНЕСУ.....	127

СЕКЦІЯ «ІНВЕСТУВАННЯ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА»

ВЕРЕНИЧ Н.К., МОСЕВИЧ Н.В. ВАЛЮТНІЕ ОПЕРАЦИИ КАК ОСНОВА МЕЖДУНАРОДНЫХ РАСЧЕТОВ.....	130
МАРИНЮК Л.В. РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРОЦЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	133
ПОЛОЗОВА Т.В. МОДЕЛЬ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	135
ПОСТНИЙ А.В. РОЛЬ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ.....	139

СЕКЦІЯ «ФІНАНСИ»

ЛИТВИН А.В. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ЗАСТОСУВАННЯ ЙМОВІРНІСНИХ МЕТОДІВ ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ НА ПІДПРИЄМСТВІ....	141
ТОРКАТЮК В.І., ПАРАМОНОВА О.В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАНЯ УМИСНОГО БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ.....	144

СЕКЦІЯ «ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА»

ІЛЬЧУК В.П., ХОМЕНКО І.О. СИНЕРГЕТИЧНИЙ ЕФЕКТ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНИХ КЛАСТЕРІВ.....	148
ВОЛОЩУК Л.О. ПРОБЛЕМИ СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.	151
ГУНЧАК Н.В. СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	154
МУЗИКА П.М., СТЕЦЬКО А.Т. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	157
ФІЛІПОВА Н.В. РОЛЬ КАДРОВОЇ ІННОВАЦІЙНІЦІ СКЛАДОВОЇ У РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ.....	160

СЕКЦІЯ «ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА БІЗНЕС»

БАРАБАШ О.О., ІЛЮШЕЧКІНА Н.І. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО Й СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	162
БАРНА М.Ю. ТРАНСФОРМАЦІЯ ВНУТРІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	164

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ»

БІГУН А.В. ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	166
БОЙКО М.О. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПОРТОВОГО ОПЕРАТОРУ В УМОВАХ РИЗИКУ.....	168
КАРАМАН М.А. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ПЕРЕВОЗОК ОПАСНЫХ ГРУЗОВ.....	172
СТАДНИЦЬКА О.М. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ.....	175

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ»

МЕЛЕНТЬЄВА О.В., КОЛОСОВСЬКА І.І. ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА ВПЛИВУ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС НА ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ.....	177
---	------------

2. Грошово-кредитна політика в Україні / В.С. Стельмах, А.О. Єпіфанов, Н. Гребеняк, В.І. Мітенко; за ред. В.І. Міщенка. – К.: Т-во Знання, КОО, 2000. – 305 с.

МОДЕЛЬ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Полозова Т.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, ХНУРЕ, м. Харків, Україна

На сучасному етапі розвитку економіки України виробничо-господарську діяльність підприємства вимушені здійснювати в умовах наростаючої невизначеності ситуації і мінливості економічного середовища. Це значить, що виникає неясність і невпевненість в одержанні очікуваного кінцевого результату, а, отже, зростає ризик непередбачених втрат.

Інноваційно-інвестиційна діяльність здійснюється не тільки в умовах ризику, але також в умовах систематичної, перманентно зростаючої невизначеності. Тому керівництву підприємства треба вміти швидко та гнучко реагувати на зміни в економічному середовищі, що вимагає розробки та застосування відповідного методологічного й математичного забезпечення для можливості прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо інноваційно-інвестиційних проектів, які реалізуються в межах підприємства.

Проведений аналіз методів і моделей оцінки проектних ризиків виявив переваги і недоліки використовуваних на практиці підходів [1-3], що обумовило необхідність у розробці моделі, адаптованої до сучасних умов розвитку економіки України.

Оцінка проектних ризиків містить два основних етапи: експертний і розрахунково-аналітичний, схема яких наведена на рис. 1.

Пропонований спосіб оцінки проектних ризиків являє собою комбінування експертного й статистичного методів, тому що враховує й думки кваліфікованих фахівців, і використання математичного апарата, який привносить частку об'єктивності в процес моніторингу проектних ризиків.

Експертна частина передбачає використання експертного методу для оцінки інвестиційних ризиків. Коефіцієнт компетентності експерта K_k визначається як середньоарифметичне коефіцієнтів інформованості k_i й аргументації k_a (перебуває в межах від 0 до 1) [3]:

$$K_k = \frac{K_i + K_a}{2} \quad (1)$$

У ході ведення опитування перед експертами ставиться завдання складання переліку найбільш імовірних ризиків для даного проекту, визначення ймовірності їх виникнення (у відсотках) і оцінка значущості ризиків шляхом їхнього впорядкування

в певній послідовності по порядковій шкалі виміру. Причому мінімальне значення привласнюється менш значному ризику, а максимальне значення – ризику, що найбільш впливає на процес реалізації проекту.

Рис.1. Структурно-логічна схема оцінки ризиків інноваційно-інвестиційних проектів

Розрахунково-аналітична частина (рис. 1) передбачає здійснення обробки експертних оцінок і розрахунок імовірнісних характеристик ризиків. Останній передбачає визначення сум можливих втрат у випадку виникнення ризиків, розрахунок очікуваного доходу й на цій основі розрахунок імовірності виникнення певного рівня втрат за допомогою математичного апарата теорії імовірності.

Усереднену оцінку ймовірності ризиків пропонується розраховувати за формулою:

$$P_i = \sum_{j=1}^m P_{ij} / \sum_{l=1}^n \sum_{j=1}^m P_{lj}, \quad (i = \overline{1, n}) \quad (2)$$

де P_{ij} – імовірність виникнення ризику, виставлена j -м експертом по i -му ризику (сума всіх P_i дорівнює 1); n – кількість врахованих ризиків; m – число експертів.

Далі введемо поняття коефіцієнта відносної важливості по кожному з ризиків (КВВ_i). Їхні значення визначаються за формулою:

$$КВВ_i = \frac{\sum_{j=1}^m p'_i \cdot z_{ij} \cdot k_j}{\sum_{l=1}^n \sum_{j=1}^m p'_l \cdot z_{lj} \cdot k_j}, \quad (i = \overline{1, n}), \quad (3)$$

де z_{ij} – оцінка значущості ризиків, виставлена в балах j -м експертом по i -му ризику; k_j – попередньо оцінена компетентність експертів.

Запропонований коефіцієнт відносної важливості, таким чином, виступає як деякий ризиковий коефіцієнт, який покликаний скоригувати розрахункову величину доходу (прибутку) у разі виникнення кожного з ризиків.

Розрахунок узгодженості думок експертів дозволяє визначити ступінь згоди експертів по оцінці ризиків і більш обґрунтовано вибрати ефективне рішення. Дисперсійний коефіцієнт конкордації розраховується (W_g) [4]:

$$W_g = \frac{12 \sum (z_i - \bar{z})^2}{m^2 (n^3 - n)} \quad (W_g = \overline{0, 1}). \quad (4)$$

де z_i – групова оцінка значущості по кожному з ризиків; \bar{z} – середнє значення подій, яке визначається:

Якщо погодженість відсутня, то відсутній зв'язок між оцінками і коефіцієнт $W_g \rightarrow 0$. Для одержання об'єктивних даних задається значення $W_g > 0,5$. Якщо $W_g < 0,5$, то слід провести опитування ще раз.

Орієнтовну суму втрат по кожному ризику (B_i) можна розрахувати в такий спосіб:

$$B_i = NPV_p \cdot КВВ_i, \quad (5)$$

де NPV_p – розрахункове значення NPV (доходу) по проекту.

Сума очікуваного доходу NPV_i^o для кожного ризику визначається за формулою:

$$NPV_i^o = NPV_p - B_i = NPV_p \cdot (1 - КВВ_i). \quad (6)$$

На підставі положень теорії імовірності розрахунок середньоквадратичного відхилення (σ) здійснюється, виходячи з вираження:

$$\sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n (NPV_i^o - \overline{NPV})^2 \cdot p'_i}, \quad (7)$$

де \overline{NPV} – середній очікуваний дохід за проектом, який розраховується як середньоарифметичне значень по кожному ризику:

$$\overline{NPV} = \frac{1}{n} \cdot \sum_{i=1}^n NPV_i^o. \quad (8)$$

У даному дослідженні пропонується визначити ймовірність одержання доходу (NPV) у заданому інтервалі [a,b) за формулою:

$$P(a \leq NPV < b) = \Phi\left(\frac{b - \overline{NPV}}{\sigma}\right) - \Phi\left(\frac{a - \overline{NPV}}{\sigma}\right), \quad (9)$$

де функція $\Phi(U)$ – інтеграл ймовірностей, $\left(U = \frac{NPV - \overline{NPV}}{\sigma}\right)$. Значення функції

$\Phi(U)$ протабульовані і приводяться в довідниках і підручниках по теорії імовірності [4].

У якості (b) пропонується використовувати значення розрахункового доходу від реалізації проекту (NPV_p), а в якості (a) – значення NPV, яке відповідало б деякому рівню припустимого ризику для конкретного підприємства. Таким чином, за допомогою формули (9) визначається ймовірність того, що сума втрат (B) у випадку виникнення ризиків складе не більш величини (b-a). З урахуванням сказаного формула (9) здобуває вид:

$$P(B \leq NPV_p - a) = \Phi\left(\frac{NPV_p - \overline{NPV}}{\sigma}\right) - \Phi\left(\frac{a - \overline{NPV}}{\sigma}\right), \quad (10)$$

де B – сума втрат у випадку виникнення ризиків.

Розраховану ймовірність виникнення певного рівня втрат назовемо коефіцієнтом ризику (R) інвестиційного проекту. Очевидно, менш ризикованому проекту буде відповідати мінімальне значення коефіцієнта ризику.

Запропонована модель дозволяє врахувати ризики, характерні для будь-якого інноваційно-інвестиційного проекту, визначити ймовірність недоодержання суми прибутку в заданому інтервалі втрат. Це забезпечує одержання більш повної й об'єктивної інформації про ступінь ризикованості тієї або іншої проектної пропозиції, що підвищує ефективність прийняття рішень щодо управління інноваційно-інвестиційною спроможністю підприємства.

Список літератури:

1. Проблеми і перспективи ринково-орієнтованого управління інноваційним розвитком : монографія / за ред. д.е.н., професора С.М. Ілляшенко. – Суми : ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2011. – 644 с.
2. Бирман Г. Экономический анализ инвестиционных проектов / Г. Бирман, С. Шмидт / Пер. с англ. под ред. Л.П. Белых. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 631 с.
3. Божко Т.В. Оценка инвестиционных проектов в условиях риска / Т.В. Божко, П.Н. Коюда // Вісник Харківського державного політехнічного університету «Технічний прогрес та ефективність виробництва». – 2000. – № 95. – С. 183-187.
4. Бронштейн И.Н. Справочник по математике для инженеров и учащихся втузов / И.Н. Бронштейн, К.А. Семендяев. – М.: Наука, 1986. – 544 с.

Наукове видання

**ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ, РЕГІОНАМИ
І КРАЇНАМИ В УМОВАХ РИЗИКІВ**

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

**27 – 28 листопада 2014 р.,
м. Чернігів**

Робоча група:
Папіж Юлія Сергіївна
Первій Інна Вікторівна

Друкується в редакційній обробці авторів.

Підп. до друку 18.11.2014. Формат 30 x 42/4.
Папір офсет. Ризографія. Ум. друк. арк. 9,9.
Обл.-вид. арк. 9,9. Тираж пр. Зам. №

Підготовлено до друку та видруковано
у Державному ВНЗ «Національний гірничий університет».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842 від 11.06.2004.

49005, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19